

Було зазначено, що трансформація інформаційних комунікацій в інтересах розвитку національного інформаційного простору, розвиток механізмів впливу на них і тим самим зміцнення національного інформаційного суверенітету сприяє нейтралізації негативних інформаційних процесів. На переконання доповідача, виокремлені комунікації в рамках існуючого правового поля вимагають державного контролю, забезпечення подальшого розвитку інформатизації в країні, забезпечення вільного доступу та використання громадянами суспільнозначущих інформаційних ресурсів, необхідних для розвитку як окремо взятої особистості, так і суспільства загалом.

Учасники секційного засідання у своїх виступах висвітлювали різні аспекти діяльності інформаційно-аналітичних підрозділів національних бібліотек, вказували на конкретні шляхи оптимізації їх комунікації з користувачами за допомогою веб-технологій, використання соціальних медіа в бібліотекознавчих дослідженнях та як джерела інформації соціальної тематики для бібліотек. Також було розглянуто комплекс актуальних проблем, пов'язаних з оптимізацією та підвищенням ефективності інформаційно-аналітичних підрозділів бібліотек в умовах поширення електронних технологій, напрацюванням інноваційних методик використання інформаційних ресурсів інтернет-середовища в процесі підготовки бібліотечного інформаційно-аналітичного продукту та його просування на інформаційний ринок, посиленням впливу бібліотечних структур на суспільне життя, окресленням тенденцій їх розвитку як сучасних інформаційно-комунікаційних комплексів, розкриттям спе-

цифіки та нових можливостей комунікації бібліотек в умовах широкого використання інструментарію соціальних медіа.

Завершуючи роботу, учасники секційного засідання не тільки обговорили і схвалили до прийняття проект Рекомендацій конференції, а й внесли до нього низку пропозицій, а саме:

- з метою піднесення ефективності електронного урядування посилити роз'яснення діяльності владних структур, необхідності розвитку співробітництва інформаційно-аналітичних підрозділів бібліотечних установ з громадськістю шляхом розроблення, підготовки і поширення відповідних бібліотечно-інформаційних матеріалів;
- з метою підвищення ефективності діяльності бібліотечних структур в Інтернет-середовищі доповнювати підтримку функціонування бібліотечних веб-сайтів підтримкою функціонування бібліотечних сторінок у соціальних медіа;
- для посилення адресності бібліотечно-інформаційної роботи, широкого інформування користувачів про фонди бібліотеки та надання їм вільного доступу до зібраних в них документованих знань вкрай важливо використовувати в бібліотечній роботі соціальні медіа різноформатного контенту (текстові, відео, аудіо, графічного формату), практикувати створення бібліотечних мережевих кластерів.

Тетяна Гранчак,
д-р наук із соц. комунікацій,
зав. відділу НБУВ

Електронні бібліотеки. Автоматизація бібліотечної технології

У засіданні секції «Електронні бібліотеки. Автоматизація бібліотечної технології» взяли участь понад 50 фахівців з різних бібліотек України. Переважна більшість виступів була присвячена питанням формування бібліотечно-інформаційних ресурсів, їх систематизації, організації та представленню користувачам. Належна увага приділялася також новим науковим проектам НБУВ: «Наука України: доступ до знань» та «Цифрова бібліотека українки».

Доповіді зав. відділу НБУВ, канд. техн. наук **Н. Ф. Самохіної**, мол. наук. співробітників НБУВ **С. Г. Клочок**, **Л. В. Коновал**, провідного бібліотекаря НБУВ **Є. В. Руденко** стосувалися досвіду формування електронних бібліотечно-інформаційних ресурсів, які створюються у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського, технологій формування відповідних баз даних, перспектив їх інтеграції у міжнародні науково-інформаційні системи та включення до довідково-пошукового апарату. Дослідження, проведені фахівцями Центру бібліотечних електронних ресурсів і технологій, показали, що найбільш значущі, потужні електронні бібліотеки національного рівня були створені у різних країнах світу саме на базі національних бібліотек. І це цілком закономірно, адже вони є інтеграторами національних електронних ресурсів, законодавцями технологічних принципів їх організації. Значну увагу фахівці НБУВ приділили проблемам формування «Наукової електронної бібліотеки», електронного репозиторію «Наукова періодика України», новому інформаційному ресурсу НБУВ – електронна бібліотека «Україніка», який має стати інтегратором знань про Україну, представлених в електронному вигляді.

Присутні також відзначили важливість формування тематичних ресурсів веббібліографії, яка виконує, з одного боку, функцію професійної навігації в електронних ресурсах Інтернету, а з іншого – дає змогу розширювати інформаційний потенціал бібліотечного фонду. Зав. сектора НБУВ **Н. В. Добра** у своїй доповіді «Інтернет-навігатор наукових бібліографічних ресурсів» розкрила можливості інтернет-навігатора НБУВ, охарактеризувала його структуру, змістове наповнення, виокремила переваги при обслуговуванні віддалених користувачів. Доповідачка презентувала новий інформаційний блок інтернет-навігатора «Джерела наукової інформації», орієнтований на наукову та освітню аудиторію користувачів. Було підкреслено оригінальність технологічного рішення для формування інтернет-навігатора НБУВ на основі бібліографічної бази даних з можливістю підтримки окремих тематичних розділів різними профільними фахівцями бібліотеки.

Наук. співробітники НБУВ **І. П. Перенесієнко** та **С. С. Гапуля** акцентували увагу аудиторії на теоретичних питаннях інтеграції електронних документних ресурсів та бібліотечних класифікацій у веб-середовищі. Доповідь наук. співробітника НБУВ **О. В. Ісаєвої** «Електронні файли на особу в електронному середовищі» стосувалася авторитетного контролю та авторитетних файлів осіб, перспектив створення авторитетного файла науковців України на базі надходжень обов'язкових примірників авторефератів і дисертацій. Створений авторитетний файл, наголосила доповідачка, має стати органічною частиною, започаткованого в НБУВ **К. В. Лобузіною**, інформаційного порталу «Наука України: доступ до знань», який включатиме взаємопов'язані авторитетні файли: наукових

бібліотек, наукових бібліотечно-інформаційних ресурсів, наукових установ, науковців України – і забезпечуватиме доступ до здобутків вітчизняних вчених через наукові бібліотеки України.

Заст. директора Книжкової палати України ім. Івана Федорова **Г. О. Гуцол** окреслила основні завдання, проблеми Книжкової палати України ім. Івана Федорова, які виникають у процесі реалізації інноваційних проєктів, зокрема під час упровадження в бібліотеках України сучасних міжнародних стандартів каталогізації документів.

Керівник Центру бібліотечних електронних ресурсів і технологій НБУВ, д-р наук із соц. комунікацій **К. В. Лобузін**а, підсумовуючи результати роботи секції, зазначила, що електронні ресурси є нині органічною складовою бібліотечних фондів. Вони потребують гармонійного поєднання з традиційними (паперовими) фондами, адже це сприятиме повноцінному представленню користувачам бібліотечно-інформаційних ресурсів у веб-середовищі. З огляду на наростаючу інтеграцію бібліотечних ресурсів у систему сучасних комунікацій, доповідка детально зупинилася на основних тенденціях формування електронних інформаційних ресурсів бібліотек, що визначаються різними напрямками їх інтеграції, а саме, інтеграцією різноформатних інформаційних ресурсів на одній пошуковій платформі, інтеграцією документних ресурсів різних установ з метою формування загально-

національних історико-культурних та наукових електронних колекцій, інтеграцією наукових бібліотечних електронних ресурсів у сучасні веб-технології, у науково-інформаційні та наукометричні системи. На думку **К. В. Лобузін**ої, провідну роль у цих інтеграційних процесах мають відігравати національні бібліотеки. На сьогодні Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського вже започаткувала два нові проєкти (наукового та історико-культурного спрямування): «Наука України: доступ до знань» та електронна бібліотека «Україніка». Було також наголошено, що у піднесенні якості національних інтегрованих ресурсів важливу роль відіграють традиційні бібліотечні інструменти організації знань (авторитетні файли, бібліотечні класифікації, предметні рубрики тощо), які стають необхідною частиною електронних інтернет-проєктів бібліотек, а отже дають змогу бібліотекам з їх багаторічним досвідом упорядкування документних ресурсів забезпечити користувачам вільний доступ до інформації.

Катерина Лобузіна,
д-р наук із соц. комунікацій,
керівник Центру бібліотечних електронних ресурсів
і технологій НБУВ
Людмила Коновал,
мол. наук. співробітник НБУВ

Наукова архівна спадщина: формування, документний склад, інформаційний потенціал

До роботи секції «Наукова архівна спадщина: формування, документний склад, інформаційний потенціал» долучилися 29 фахівців у галузі архівознавства, джерелознавства, бібліотекознавства. Серед них співробітники Інституту архівознавства НБУВ, Інституту рукопису НБУВ, установ Національної академії наук України – Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника, Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, бібліотек вищих навчальних закладів України – Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка, Київського національного університету культури і мистецтв, Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, а також Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки ім. В. Г. Заболотного, Державного архіву Київської області, Київського товариства «Просвіта».

У секційному засіданні взяв участь голова Інформаційно-бібліотечної ради НАН України, радник Президії НАН України, академік НАН України **О. С. Онищенко**. У рамках роботи секції було організовано виставку наукових видань Інституту архівознавства НБУВ і Інституту рукопису НБУВ.

Основні питання, заявлені для обговорення на секції, торкалися теоретичних і науково-прикладних аспектів формування наукового архівного документного ресурсу, як традиційного, так і електронного, питань нормативного і методичного забезпечення процесів експертизи та описування масивів таких документів, створення інтегрованих електронних архівних ресурсів, використання різних видів архівних джерел у сфері культури та науки України.

Присутні заслухали і обговорили низку ґрунтовних доповідей, присвячених актуальним питанням функціонування архівів України. Зокрема, порушувалися питання нормативного та науково-методичного забезпечення діяльності архівних підрозділів установ НАН України (**Л. М. Яременко**), принципів організації документів Національного архівного фонду в установах НАН України (**О. В. Січова**), особливостей формування та інформаційної наповненості фондів науководослідною документацією Центрального державного науковотехнічного архіву України, м. Харків (**А. О. Алексєнко**) та наукових архівів академічних установ (**Ю. О. Бойко, О. В. Березовська, Л. С. Воловник, І. В. Шарабанова, М. О. Принь**).

Значний час на секційному засіданні було відведено для заслуховування доповідей, присвячених інтеграційним процесам в архівній галузі, інформатизації архівної сфери шляхом розроблення уніфікованого інтерактивного сайта та впровадження онлайн-діловодства в роботу державних архівів (**О. М. Бєля, Г. В. Бойко, І. М. Бойко, І. О. Товкач**). Жваві дискусії виникли при обговоренні питань щодо розроблення та впровадження у практику роботи моделей програмного забезпечення «електронних журналів». Доповідачі відзначали, що система онлайн-діловодства вже впроваджена у 58 з 62 архівних установ Київської обл. Вона підвищила ефективність контролю за багатьма процесами обліку – за наданням консультацій громадянам, термінами виконання письмових запитів, за кількістю користувачів у читальних залах і виданих їм архівних справ тощо. Система також дає змогу здійснювати документоведення дистанційно, отримувати статистику роботи архіву за заданими характеристиками і створювати повністю нові електронні